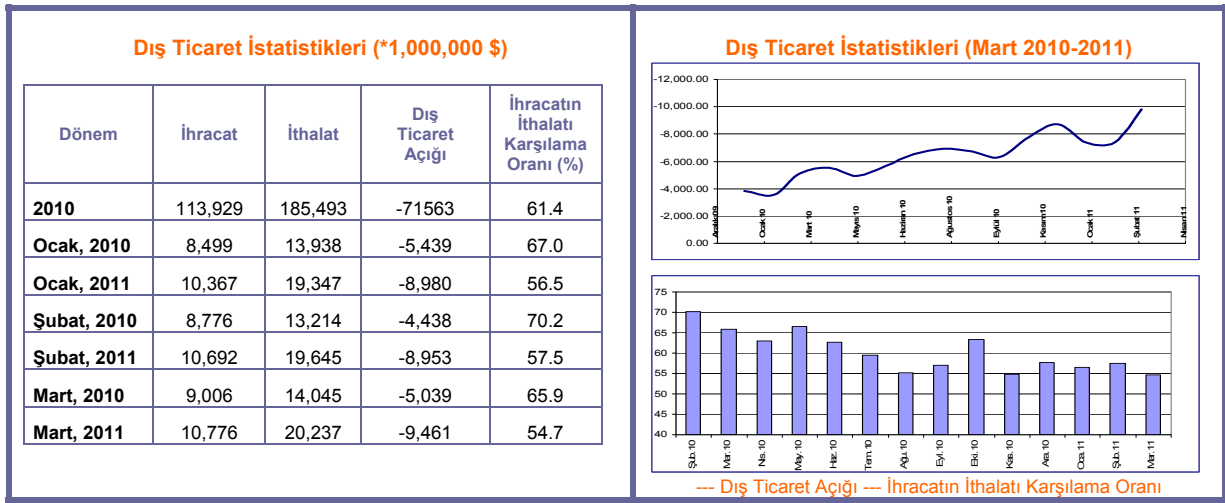

EKONOMİ BÜLTENİ 72
2 Mayıs 2011

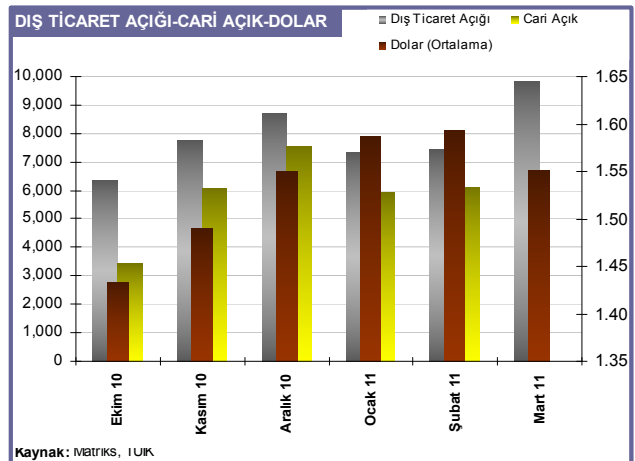
CARİ AÇIK RİSKİ, TÜRKİYE’NİN KREDİ NOTU ÖNÜNDE ENGEL TEŞKİL EDEBİLİR

TÜİK tarafından 29 Nisan 2011 tarihinde açıklanan geçici dış ticaret istatistiklerine göre, 2011 yılı Mart ayında, 2010 yılının aynı ayına göre ihracat %19.6 artarak 11.8 milyar dolar, ithalat %44.1 artarak 21.65 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde dış ticaret açığı 5.13 milyardan, 9.8 milyara ulaşmıştır. Takvim etkilerinden arındırılmış seride; 2011 yılı Mart ayında önceki yılın aynı ayına göre ihracat ve ithalatın değişim oranları orijinal seri ile aynı kalarak, sırasıyla %19.6 ve %44.1 olmuştur. **2010 Mart ayında %65.9 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2011 Mart ayında %54.7’ye gerilemiştir. Açıklanan veriler, cari açık üzerindeki risklerin arttığını göstermiştir.**

Risk büyüyor. . .

Yüksek büyüme hızının bir sonucu olarak genişleyen dış ticaret açığı, cari açık problemini artırmaktadır. Sıcak para ile bu açığı finanse eden Türkiye'nin bu dengeyi sürdürme olasılığı zaman ilerledikçe azalmaktadır. Dolayısıyla cari açığın dengelenmesi için, dış ticaret dengesini artıran unsurları irdelemek gerekmektedir. Buna göre dış ticaret dengesini etkileyen en önemli değişken döviz kurudur. **Döviz kurunun yükselmesi ihracatı artırır, ithalatı azaltırken, dış ticaret açığının da gerilemesine yol açmaktadır.** Dolayısıyla dış ticaret açığının azaltılması için kullanılacak birinci unsur döviz kurudur. **T.C. Merkez Bankası, 2010 yılının son aylarından beri uyguladığı para politikasını değiştirerek; fazileri düşük seviyede tutarken, döviz kurunu dalgalı kur rejimi ile serbest bırakmaktadır.** Bu nedenle kura yönelik doğrudan müdahaleye geçmemektedir. Gelişmiş ülke merkez bankalarının genişlemeci para politikaları nedeniyle, **Türkiye'ye giren sıcak paranın bu kur üzerinde yarattığı baskı, dövizini aşağı yönlendirmekte; bunun bir sonucu olarak Türkiye'nin ihracat ürünlerinin fiyatları yükselmektedir.** Yine ithal malların fiyatları ucuzlamakta; tüketicinin bu mallara yönelik talebi güçlenmektedir. Merkez Bankası bu dengede tüketici talebini azaltmak için krediler üzerinden baskı kurmaktadır. Yine yabancı para cinsinden zorunlu karşılık oranlarını yüksek tutarak döviz kurunu yukarı

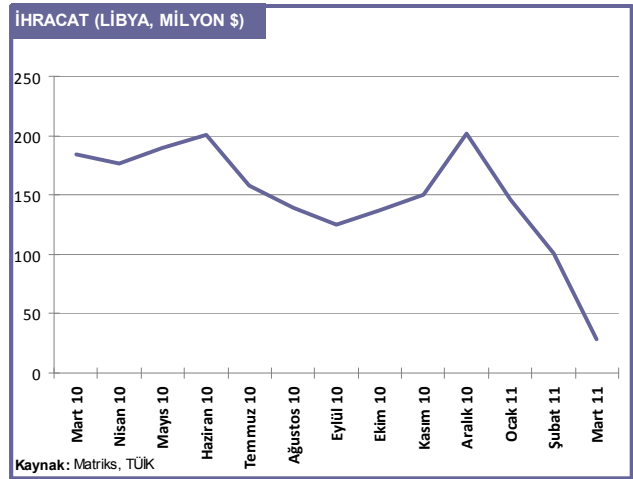
yönelmektedir. Bu iki strateji cari açık konusunda kısa vadeli alınabilecek kritik tedbirler olarak doğru görünse de, zorunlu karşılık oranlarında artışın devamlılığı, büyüme üzerinde olumsuz etki yaratacaktır. Zaten baz etkisinin de ortadan kalkmasıyla 2011 büyüme rakamlarının daha düşük seyredeceği göz önünde bulundurulduğunda, TCMB'nin bu stratejisinde ısrarı; yıl sonu büyüme dengesini olumsuz etkileyebilir.

İHRACAT YAPILAN ÜLKELER			İTHALAT YAPILAN ÜLKELER		
Ülke	Milyar \$	%	Ülke	Milyar \$	%
Almanya	3.33	27.9	Rusya	5.76	13.9
İtalya	2.11	21.9	Almanya	5.11	46.1
İngiltere	1.84	19.3	Çin	5.01	37.3
İrak	1.77	40.4	A.B.D.	4.16	91.9
Fransa	1.65	0.3	İtalya	3.13	45.9
Rusya	1.41	57.3	İran	2.42	75.1
A.B.D.	1.11	34.3	Fransa	2.27	26.9
B.A.E.	1.01	40.0	İspanya	1.46	49.2
İspanya	0.98	15.5	Güney Kore	1.45	75.5
Hollanda	0.76	37.0	Hindistan	1.41	115.3

2011 yılının ilk çeyreğinde ihracat yapılan ilk dört ülke sırasıyla; Almanya (3.32 milyar dolar), İtalya (2.1 milyar dolar), İngiltere (1.8 milyar dolar), ve Irak (1,86 milyar dolar) olarak karşımıza çıkmaktadır. İthalat hacminde ise 5.76 milyar dolar ile Rusya ilk sırada yer alırken, bunu yaklaşık 5.1 milyar dolar ile Almanya ve 5 milyar dolar ile Çin takip etmektedir. Buna göre ihracatta Avrupa ülkeleri ağırlığını korumakla birlikte, Irak gibi son yıllarda işbirliğinin hızla arttığı komşu ülkeler dikkat

çekmektedir. Bununla birlikte komşu ülkelerle yapılan ticarete dikkat edilmelidir. Nitekim, Rusya ile yapılan ihracat 1.41 milyar dolar düzeyinde kalırken, ithalat 5.76 milyar seviyesinde oluşmuştur. Yani sadece bu ülke ile yapılan ticaretten 3.35 milyar dolar açık oluşmuştur. Yine dikkat çeken unsur ihracatta ilk 10'a girmeyen Çin'in, ithalatta 3. sıraya oturmasıdır.

Türkiye için özellikle inşaat sektörünün ihracatı açısından kritik olan Libya'ya yönelik ticarete meydana gelen düşüş dikkat çekicidir. Buna göre Libya'ya yapılan ihracat Mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %84 oranında azalış göstermiştir. Libya'daki isyanlarda oluşan bu olumsuz tablonun devam etmesi beklenmelidir. Bununla birlikte, **Libya'ya yapılan ihracat iç isyanlar öncesinde, aylık bazda 100-200 milyon dolar aralığında seyretmektedir.** Son olaylar ile birlikte bu rakam 30 milyon doların altına gerilemiştir. Dolayısıyla ölçek bazında incelendiğinde bu ihracatın zayıflamasının dış ticaretinin geneline etkileme düzeyi oldukça düşük gerçekleşecektir.

Cari açık not önündeki en büyük engel. . .

Haziran ayındaki seçime yönelik anketlerin önemli bir bölümü siyasi istikrarın devam edeceğini göstermektedir. Bu nedenle 2011 yılı içinde beklenen not artırımını önünde en önemli engel, cari açık sorunu olarak görünmektedir. Bu nedenle, **OKFRAM olarak, cari açığın dengelenmesi için ekonomi yönetiminin ihracatın artırılmasına yönelik yeni teşvik paketlerini ortaya koymasına gerektiğini düşünmekteyiz.** TCMB'nin mevcut para politikasının yeni Başkan ile sürdürüleceğini ve zorunlu karşılık oranlarındaki artışın devam edeceğini öngörmekteyiz.